

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Unrealized promises: the subject of postcolonial discourse and the new international division of labor

Aroch Fugellie, P.

Publication date
2010

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Aroch Fugellie, P. (2010). *Unrealized promises: the subject of postcolonial discourse and the new international division of labor*.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Samenvatting

Onvervulde Beloften:

Het Subject van het Postkoloniale Discours en de Nieuwe Internationale Arbeidsverdeling

Zoals de hoofdtitel aangeeft ben ik bij het schrijven van deze dissertatie beïnvloed door T.W. Adorno's theorie over ideologie en door performatieve analyses van discours. Centraal staat het raakvlak tussen de Marxistische en poststructuralistische tradities waar beide benaderingen zich toe verhouden. Ik beschouw academische teksten over postkoloniale theorie als teksten die een belofte doen. "Onvervulde Beloften" refereert aan de manier waarop bepaalde hedendaagse discoursen zich onttrekken aan het daadwerkelijk in praktijk brengen van het politieke engagement dat ze verkondigen. Deze retorische strategie, die de hedendaagse hegemonie kenmerkt, maakt geen onderscheid tussen het potentiële en het gerealiseerde en transformeert politieke vraagstukken tot ontologische problemen. Ik onderzoek hoe een aantal teksten over postkoloniale theorie deze strategie aannemen, appropriëren of herdefiniëren.

De ondertitel refereert aan twee categorieën die zelden tot nooit in relatie tot elkaar worden besproken maar die ik in deze studie met elkaar verbind: het discursief subject en de nieuwe internationale arbeidsverdeling (NIA). De eerste categorie onderzoek ik met behulp van filosofie en psychoanalytische en linguïstische theorieën; de tweede met behulp van politiek-economische theorieën. Ik betoog dat het gebruik van de NIA als een analytische categorie, discussies over subjectiviteit niet alleen historisch relevanter maakt, maar ook epistemologisch productiever. Ik beschouw academische productie als een plek waar cultureel kapitaal geselecteerd wordt en waar het vervolgens circuleert en accumuleert. Op basis van deze aanname analyseer ik de subjectposities die in teksten van kracht zijn, waaraan teksten refereren of die ze op hun beurt creëren. Zo onderzoek ik hoe teksten over postkoloniale theorie bepalen of concrete subjecten—die zich per definitie op een specifieke manier tot de NIA verhouden—wel of niet als sprekende subjecten gelegitimeerd, gecommificeerd of gereïficeerd worden.

Ik gebruik de methodologie van cultuuranalyse, zoals ontwikkeld door Mieke Bal. Deze methodologie maakt het mogelijk om teksten te benaderen als theorie en als uitdrukkingen van de historische context waarin ze geconstrueerd worden en waarbinnen ze circuleren. Zo kan er ook nadruk worden gelegd op de relatie tussen de ideologische en epistemische dimensies van teksten. Het doel van mijn tekstanalyses is om de hiërarchische praktijk waarin "westerse" theorieën systematisch op "niet-westerse" culturele objecten worden toegepast, te traceren. Ik onderzoek wat

het standhouden van deze praktijk betekent binnen een vakgebied waarin men juist probeert om de uit kolonisatie voortkomende culturele en epistemologische hegemonie ter discussie te stellen. Daarnaast probeer ik om deze praktijk, binnen het kader van deze studie, ongedaan te maken.

De eerste twee hoofdstukken gaan over het “onvolbrachte” aspect van de belofte. In hoofdstuk één speelt zelfreferentialiteit een centrale rol. Zelfreferentiële postkoloniale discoursen baseren zich op metafysische aannames en benaderen taal voornamelijk als een abstracte categorie, in plaats van een gesitueerde praktijk. Ik combineer de theorieën van Adorno en Michel Foucault om te onderzoeken hoe taal gerealiseerd wordt als discours en om te kijken naar de rol van contextualiteit daarbij. Zelfreferentiële discoursen worden gekenmerkt door een herhaaldelijk uitgestelde belofte om verschil (“difference”) te omarmen. Ik analyseer dit verschil als een abstract begrip maar ook als een categorie binnen de context van postkoloniale theorie. Daarbij maak ik respectievelijk gebruik van Jacques Lacan en Rey Chow. In zelfreferentiële postkoloniale kritiek is verschil een statisch concept geworden, in plaats van een actieve en relationele categorie. Om die reden onderzoek ik hoe Adorno’s dialectische benadering van verschil, intellectueel en politiek productief kan zijn voor postkoloniale kritiek.

In hoofdstuk twee maak ik gebruik van het argument van Peter Sloterdijk en Slavoj Žižek dat niet onwetendheid maar cynisme de drijvende kracht is achter hedendaagse ideologie. Ook betoog ik dat het noodzakelijk is om cultuur op een symptomatische manier te bestuderen. Om dit argument te onderbouwen herformuleer ik—met behulp van Karl Marx en Gayatri Spivak—Lacans idee van het symptoom, en analyseer ik een online lezing van de postkoloniale theoreticus Homi Bhabha over globalisatie en democratie. Deze lezing werd, kort na de gebeurtenissen van 11 september 2001 in New York, live vanuit de Verenigde Staten in Berlijn uitgezonden. Ik onderzoek hoe de auteur zich verhoudt tot de historische context en tot de technologische voorwaarden die zijn spreken bepalen. Ik ben vooral geïnteresseerd in de onvolbrachte belofte van “connectiviteit”. Om te begrijpen hoe deze belofte wordt vormgegeven, vergelijk ik de performatieve en discursieve aspecten van Bhabha’s lezing en onderzoek ik de rol van de virtuele omgeving.

Hoofdstuk drie vormt een keerpunt in deze studie. Hier begin ik een meer constructieve kritiek van postkoloniale theorie. Ik maak gebruik van het begrip “strategie”, zoals onder meer ontwikkeld door Michel de Certeau en Jean-Luc Nancy. Ik vergelijk de strategie van de postkoloniale theoretica Gayatri Spivak met die van Néstor García Canclini, die buiten het postkoloniale veld werkt. Ik bekijk hoe Spivak de epistemische verdeling (“epistemic divide”) en García Canclini de nieuwe internationale arbeidsverdeling hanteren als analytische categorieën.

Mijn doel is ten eerste om te onderzoeken hoe hun epistemologiën verweven zijn met bepaalde belangen en ideologische verbintenissen. Daarnaast kijk ik hoe beide methodologiën gecombineerd kunnen worden om zo hun uitgestelde beloftes ten minste deels te vervullen. Met behulp van een dubbel perspectief, zowel van binnen als van buiten het postkoloniale onderzoeksveld, leg ik de in- en uitsluitingen bloot waarop de belofte van postkoloniale theorie is gefundeerd.

In hoofdstuk vier onderzoek ik de rol van academische tekstuele conventies, met name wat betreft citaten, in de productie en accumulatie van cultureel kapitaal aan beide kanten van de NIA. Ik analyseer een boek van Anthony Appiah en kijk hoe het academische referentiesysteem gebruikt kan worden om dit proces te democratiseren. Met behulp van Pierre Bourdieu onderzoek ik citatie als een geobjectiveerde vorm van cultureel kapitaal. Ik maak daarbij gebruik van Bals idee van “preposterous history” en Žižeks and Kōjin Karatans analyses van de waardetheorie van Marx. Mijn argument is dat ook binnen academische productie, waarde geactualiseerd wordt tijdens circulatie. Ik betoog dat de postkoloniale criticus daarom kan bemiddelen in de geo-economische constellatie van cultureel kapitaal. Zij of hij heeft de positie om te bepalen of het symbolische kapitaal van subjecten—ook subjecten in een marginale positie ten opzichte van de NIA—wel of niet geactualiseerd, en zo retroactief geproduceerd, wordt. Het vierde hoofdstuk richt de aandacht dan ook op iets dat bij het analyseren van beloftes (en hoe deze wel of niet vervuld worden) altijd in overweging moet worden genomen: de factor tijd.

In hoofdstuk vijf keer ik terug naar Adorno. Ik betoog dat, als ideologie gedefinieerd wordt door wat het belooft maar niet geeft, de tekortkomingen van postkoloniale theorie aangepakt kunnen worden door te streven naar het vervullen van haar discursieve belofte. Dit houdt in dat er binnen postkoloniale theorie ruimte gemaakt moet worden voor de postkoloniale “ander” om daadwerkelijk als subject te bestaan. Ik onderzoek deze mogelijkheid aan de hand van een speech van Salvador Allende en een vertaling van Julius Kambarage Nyerere. Ik beschouw deze “niet-westerse” discoursen als fetisjen van de buitengesloten ander en doe dit aan de hand van psychoanalytische en Marxistische theorieën over fetisjisme en melancholie van Žižek, W. J. T. Mitchell en Ranjana Khanna. Ik analyseer de mogelijkheden en beperkingen van deze fetisjistische praktijk, waarin de belofte van de fetisj gelijk staat aan de reïficatie van het subject, en onderzoek hoe en in welke mate Allende en Nyerere de belofte die in hun naam wordt gemaakt ter discussie stellen. Dit laatste hoofdstuk bekritiseert de constitutieve incongruentie van de onvervulde belofte van postkoloniale theorie, maar probeert deze belofte tegelijkertijd—al is het deels—te vervullen.